

Műszaki végzettséggel rendelkezők munkaerőpiaci érvényesülése Magyarország területén

Labor market of enforcement of people with technical qualifications in Hungary

A. DEMETER

University of Debrecen, andiica7@gmail.com

Absztrakt. Dolgozatomban arra keresem a választ, hogy milyen arányban jelennek meg a munkaerőpiacon a középfokú és felsőfokú műszaki végzettséggel rendelkezők Magyarország területén. Vizsgálom a különböző műszaki végzettségűek munkanélküliségi arányát Magyarország régióinak a viszonylatában.

Abstract. The main purpose of my research was to investigate the validity of those with technical qualifications in the territory of Hungary.

Bevezetés

Dolgozatom fő területét a műszaki végzettséggel rendelkezők munkaerőpiaci érvényesülése adja, melyben bemutatom a befejezett felsőfokú műszaki végzettséggel rendelkező népesség tanulmányi terület szerinti megoszlását. Továbbá bemutatom a különböző végzettségi szintű népesség gazdasági aktivitását és elemzem a műszaki végzettségűek munkanélküliségi arányát Magyarország területén.

1. A felsőoktatásba való jelentkezés, mint a jövőtervezés egyik alapja

Ki ne látta volna már a ragyogást a gyerekek szemében, amikor azt kérdezték tőlük, hogy mik szeretnének lenni, amikor felnőnek? Ki ne emlékezne a saját gyermekkori álmaira? Jellemzően ezek az álmok olyanok, mint például megmenteni az emberiséget, áttörő tudományos kutatást folytatni, harcolni az igazságszolgáltatásért, érzelmeket közvetíteni a művészeteken keresztül vagy tanítani a jövő gyermekeit. De gyakran a karrierek, amiket az emberek választanak maguknak, nem olyanok, mint amiket gyerekként megálmodtak maguknak. Ez azért van, mert a tényezők, amelyek arra inspirálják a tanulókat, hogy a karrierjüket egy adott területen folytassák, sokkal bonyolultabb, mint ahogy azt korábban feltételezték. Viszonylag korán, a tanulóknak meg kell hozniuk egy fontos döntést a jövőjükkel kapcsolatban, amit majd követni fognak az életük során; függetlenül attól, hogy ezt egy szakközépiskolában vagy főiskolán, illetőleg valamely felsőoktatási intézmény tanulmányi területén

teszik vagy belépnek a munkaerőpiacra. Ezt a meghatározó döntést befolyásolják a személyes érdeklődéseik, képességeik, amelyek rájuk jellemzőek, és a különböző gazdasági lehetőségek. A döntéseik hatással lesznek az életükre – ezek elég aggasztó kilátások egy tinédzser számára – és hatással lesznek a társadalmakra is, melyet a jövő generációi építenek. [1]

Kutatásom során a felsőoktatással kapcsolatban felmerül a kérdés, hogy a felsőoktatás bővülése még most is jellemzi-e Magyarországot. A következőkben azt mutatom be, hogy hogyan alakult a felsőfokú képzések műszaki területeire jelentkezők és felvettek száma 2007-től 2017-ig.

Magyarországon 2011-ig növekedett a jelentkezők száma a műszaki felsőoktatási területekre, majd 2011-ről 2013-ra volt egy nagyobb mértékű 28,67%-os növekedés, ezt követően ismét csökkent a jelentkezők aránya, viszont 2017-ben ismét népszerűbb lett a terület a jelentkezők számára. A műszaki területekre felvettek aránya minden évben elérte a műszaki területekre jelentkezők legalább 52%-át. Továbbá a különböző képzésekre jelentkezők esetében megfigyelhető, hogy az agrár területekre jelentkezők száma 2007-től 2017-re jelentős mértékben lecsökkent, azonban az informatika, sporttudomány és az orvos-és egészségtudomány területei iránt az elmúlt 10 évben közel azonos arányban jelentkeztek. Míg a jogi és természettudományos területek iránt az érdeklődés 2012-es évtől ismét megemelkedett. [2]

2. A felsőfokú műszaki végzettséggel rendelkezők érvényesülése Magyarországon területén

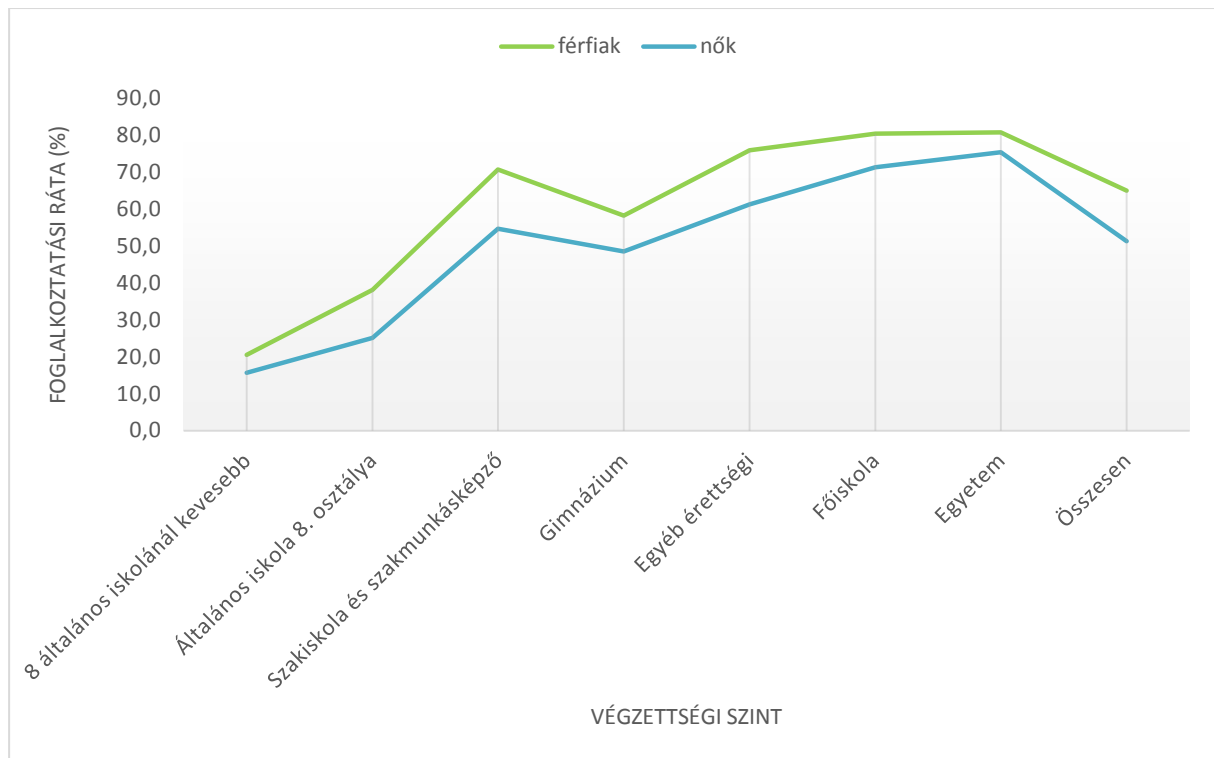
A 2011. évi KSH statisztikai adatok alapján a műszaki területű közép- és felsőfokú végzettséggel rendelkező népesség megoszlását megvizsgálva Magyarország régióinak a viszonylatában, azt lehet észre venni, hogy Közép-Magyarország területén a legmagasabb a műszaki területen végzettek aránya. A közép-és felsőfokú végzettséggel rendelkező népességet együttesen vizsgáltam, ezért ezen terület igen széleskörű, így ide lehet sorolni a villamosmérnök-, gépész képzettségeket vagy az automatizálási technikus képzést is. [3]

A KSH 2011. évi népszámlálási adatai alapján, Magyarországon 410 269 fő rendelkezett befejezett felsőfokú műszaki végzettséggel, Budapesten (89 643 fő) és Pest megyében (67 834 fő), Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (26 246 fő), valamint Győr-Moson-Sopron megyében (24 456 fő) volt a legmagasabb a felsőfokú műszaki végzettséggel rendelkezők száma. Az Észak-Alföldi és Dél-Alföldi régióban közel azonos arányú volt ezen végzettséggel rendelkezők aránya. Ugyanakkor Magyarországon a társadalomtudományok, gazdasági és jogi, valamint oktatás területein rendelkeznek a legnagyobb számban befejezett felsőfokú végzettséggel. Befejezett felsőfokú pedagógus végzettséggel a legnagyobb számban Pest-, Borsod-Abaúj-Zemplén-, Hajdú-Bihar- és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében rendelkeznek. [3]

3. A műszaki végzettséggel rendelkezők munkanélkülivé válásának elemzése

3.1. A különböző végzettségi szinttel rendelkezők gazdasági aktivitása

A különböző iskolai végzettséggel rendelkező egyének gazdasági aktivitása eltérő. A következőkben a legmagasabb iskolai végzettség szinttel rendelkezők foglalkoztatási rátáját vizsgáltam meg, nemenként a 2016-os évre vonatkozóan (1. ábra). A férfiak esetében évente több, mint 2 millió fő tartozott a foglalkoztatottak közé, míg a nők esetében a foglalkoztatottak száma 1,7 millió fő volt. A foglalkoztatási ráta az eddigi adatok alapján 2016-ban volt a legmagasabb, ami 58%-os foglalkoztatási arányt eredményezett. 2006-os évtől 2010-re egy 4,32%-os csökkenés volt tapasztalható, ami arra enged következtetni, hogy 2010-ig magasabb volt a munkanélküliség aránya. 2010-től 16,03%-os növekedés látható. 2016-ban 25,9 százalékpont volt a különbség az egyetemi végzettségűeknek a foglalkoztatási aránya a gimnáziumot végzettekhez képest. [4]

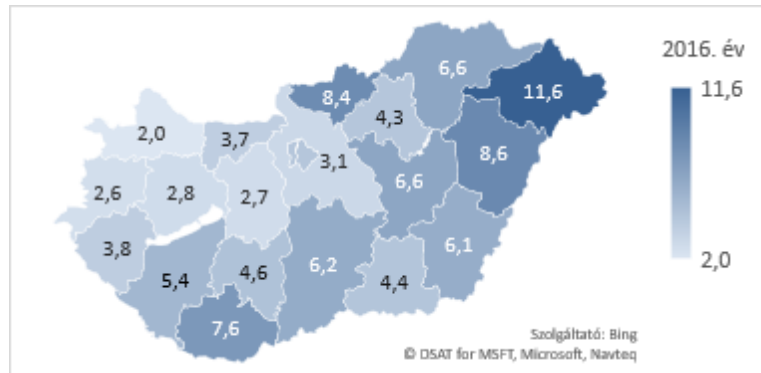

1. ábra: Foglalkoztatási ráta a legmagasabb iskolai végzettség szerint, nemenként (2016. év) [%]

3.2. A munkanélküliek aránya Magyarországon a műszaki végzettségűek viszonylatában

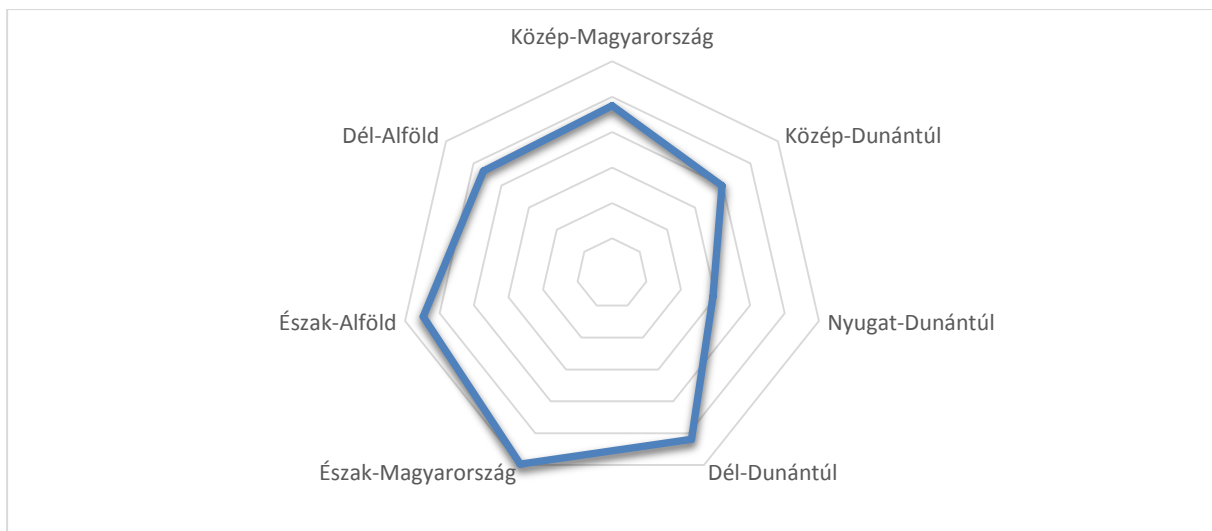
A 2016-os év statisztikai adataiból az látható, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (11,6%) kiemelkedően magas a munkanélküliség aránya. Magyarországon az Észak-Magyarországi, Észak-Alföldi és Dél-Dunántúli régióban minden évben kiemelkedően magas a munkanélküliség aránya (2.

ábra). A munkanélküliségi ráta Győr-Moson-Sopron-, Vas-, Fejér megyében a legalacsonyabb. Ugyanakkor az elmúlt 16 év statisztikai adatainak összességéből az látható, hogy Magyarországon 2000-től 2005-ig Borsod-Abaúj-Zemplén megyében volt a legmagasabb, de 2006-tól már Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében is ugrásszerűen megemelkedett a munkanélküliek száma és 2009-ben már ez az érték a 18%-os munkanélküliségi rátát is meghaladta. [5]

2. ábra: Munkanélküliségi ráta (2016. év) [%]

Néhány műszaki területet kiemelve, mint például gépgyártás; elektronika; építészet és várostervezés; valamint építőipari végzettségi szinttel rendelkezők munkanélküliségi rátáját megvizsgálva az figyelhető meg, hogy 2011-ben a közép- és felsőfokú műszaki végzettséggel rendelkezők munkanélküliségi rátája Észak-Magyarország és Észak-Alföld területén volt a legmagasabb, a legalacsonyabb Közép-Dunántúl és Nyugat-Dunántúl területén volt a munkanélküliség aránya (3. ábra). Építőipar területén az egyik legmagasabb a munkanélküliség aránya, míg az építészet és az elektronika területén a legalacsonyabb. [6]

3. ábra: A közép- és felsőfokú műszaki végzettséggel rendelkezők munkanélküliségi rátája (2011. év)

Hivatkozások

- [1] OECD (2017): *Education at a Glance 2017: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris.
<http://dx.doi.org/10.1787/eag-2017-en-11-46>.
- [2] Felvi (2017)
https://www.felvi.hu/felveteli/ponthatarok_rangsorok/elmult_evek/!ElmultEvek/elmult_evek.php?stat=11&s1=1&s2=5&s3=1&sta_int_id=9&sta_kar_id=275 (Letöltés ideje: 2017. 11. 03. 15 óra 46 perc)
- [3] KSH (2013): 2011. évi népszámlálás, Budapest,
https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_07_2011.pdf 80.-81.-151. (Letöltés ideje: 2017. 10. 31. 22 óra 15 perc)
- [4] KSH (2017) http://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qlf045.html (Letöltés ideje: 2017. 11. 23. 22 óra 13 perc)
- [5] KSH (2017) https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_qlf046.html (Letöltés ideje: 2017.11.23. 22 óra 22 perc)
- [6] KSH (2017) https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_qlf007.html (Letöltés ideje: 2017. 11. 21. 16 óra 59 perc)